

Sygn. akt VP 178/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 16 grudnia 2016 r.

Sąd Rejonowy / Okręgowy w R. V Wydział

Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSR Wiesław Jakubiec

Sędziowie

Ławnicy: -/-

Protokolant: st. sekr. sądowy Aldona Fojcik

po rozpoznaniu w dniu 16 grudnia 2016 r. w Rybniku

na rozprawie

sprawy z powództwa E. W.

przeciwko (...) S.A. Oddziałowi Zakładu (...) w W.

o ustalenie wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze

1. oddała powództwo;
2. odstępuje od obciążania powoda kosztami zastępstwa procesowego strony pozwanej.

sygn. akt V P 178/16

UZASADNIENIE

Powód E. W. wniósł przeciwko pozwanej - (...) SA Zakładowi (...) w W., o ustalenie, że praca wykonywana przez niego w KWK (...) w okresie od 1.06.1981 r. do 8.05.2000 r. była pracą wykonywaną stale i w pełnym wymiarze czasu pracy określoną w dziale IV wykazu B pozycja 8 i 9 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. W uzasadnieniu powód wskazał, że był pracownikiem KWK (...) (poprzednika prawnego pozwanego) zatrudnionym na stanowisku konserwator (...). Dodał, że była to praca w warunkach szczególnych, wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Wyjaśnił, że interes prawny powoda w żądaniu ustalenia prawa polega na tym, że Zakład Ubezpieczeń Społecznych odmawia uznania tej pracy za pracę w warunkach szczególnych wskazując, że nie była ona wykonywana przez niego stale i w pełnym wymiarze czasu pracy bowiem z wystawionego przez pracodawcę świadectwa wynika, że do jego obowiązków należały również inne czynności nie wykonywane w warunkach szczególnych („spawacz, ślusarz na powierzchni”), co uniemożliwia mu otrzymanie prawa do emerytury po osiągnięciu wymaganego wieku.

W odpowiedzi na pozew pozwany wniósł o oddalenie powództwa podnosząc, że powodowi wystawiono świadectwo o pracy w warunkach szczególnych i pozwany nie może wystawić innego niż to które odzwierciedla rzeczywisty stan

świadczonej i zapisanej w dokumentacji pracy. Dodał, że powód nie ma interesu prawnego w dochodzeniu przed sądem pracy ustalenia zatrudnienia w szczególnych warunkach.

Sąd ustalił:

W dniu 8.05.2000 r. (...) Spółka (...) w C. wydała E. W. „Świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach”, w którym wskazano, że „w okresie od 1.06.1981 r. do 8.05.2000 r. pracował stale i w pełnym wymiarze czasu pracy bezpośrednio przy przeróbce mechanicznej węgla w zakładzie górniczym na stanowisku konserwator maszyn i urządzeń przeróbki mechanicznej węgla /ślusarz, spawacz/ wymienionym w : Dziale IV. Prace różne, poz. 9 i Dziale I. Górnictwo, poz. 5 nr 2- przeróbka mechaniczna węgla.”

Dowód: akta sprawy o sygn. V P 34/15 (akta osobowe); przesłuchanie powoda

E. W. w 2013 w roku złożył do organu rentowego wnioski o ustalenie prawa do emerytury z zaliczeniem okresu pracy od 1.06.1981 r. do 8.05.2000 r. jako pracy w szczególnych warunkach ale decyzją z 17.09.2013 r. ZUS odmówił powodowi prawa do wcześniejszej emerytury. Odwołanie złożone od tej decyzji Sąd Okręgowy w Gliwicach OZ w R. wyrokiem z dnia 15.01.2014 r. oddalił (IX U 1901/13).

Dowód: akta sprawy o sygn. V P 34/15 (wyrok); przesłuchanie powoda

E. W. w dniu 9.01.2015 r. złożył do Sądu Rejonowego w Rybniku przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych O.. w R. pozew o ustalenie, że praca wykonywana przez niego w KWK (...) w okresie od 1.06.1981 r. do 8.05.2000 r. była pracą wykonywaną stale i w pełnym wymiarze czasu pracy określoną w dziale IV wykazu B pozycja 8 i 9 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r.. Wyrokiem z dnia 21.08.2015 r. tut. Sąd oddalił powództwo wskazując, że pozwany nie ma legitymacji biernej, a nawet jeśli powództwo skierowane byłoby przeciwko pracodawcy to podlegałoby również oddaleniu z uwagi na brak interesu prawnego powoda.

Dowód: akta sprawy o sygn. V P 34/15 (pозew, wyrok); przesłuchanie powoda

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o powołane akta i dokumenty oraz przesłuchanie powoda. Sąd oddalił wnioski powoda o dopuszczenie dowodu z zeznań świadków albowiem z uwagi na stwierdzony brak interesu prawnego dalsze prowadzenie postępowania dowodowego było bezprzedmiotowe.

Sąd zważył:

Powództwo nie zasługuje na uwzględnienie.

Powód wystąpił przeciwko pozwanemu o ustalenie wykonywania pracy w szczególnych warunkach.

Zgodnie z art. 189 k.p.c. powód może żądać ustalenia przez sąd istnienia lub nieistnienia stosunku prawnego lub prawa, gdy ma w tym interes prawny. Możliwość dochodzenia przez powoda świadczeń z określonego stosunku prawnego wyklucza istnienie interesu prawnego w ustaleniu tego stosunku. Interes prawny w rozumieniu art. 189 k.p.c. istnieje wówczas, gdy ma miejsce niepewność co do prawa lub stosunku prawnego. Interes prawny musi istnieć i być interesem konkretnym, a nie mogącym pojawić się dopiero w przyszłości, mogącym wystąpić hipotetycznie w przyszłości. Na podstawie art. 189 k.p.c. można dochodzić jedynie ustalenia istnienia prawa lub stosunku prawnego. Nie można natomiast żądać ustalenia stanu faktycznego lub faktu (wyrok SN z 5.10.1982 r., III CRN 244/82, LEX nr 8469). W niniejszej sprawie przedmiotem powództwa nie jest wprawdzie bezpośrednio ustalenie stosunku prawnego lub prawa, ale faktu prawotwórczego, od którego uzależnione jest powstanie prawa, co w istocie zmierza do ustalenia prawa i może być przedmiotem powództwa ustalającego (por. orzeczenie SN z 11.09.1953 r., I C 581/53, OSN 1954 z. III poz. 65). Powództwo o ustalenie nie może zmierzać do uzyskania dowodów, które miałyby być wykorzystane w innym postępowaniu (orzeczenie Sądu Najwyższego z 23 lutego 1999 r., I PKN 597/98).

Powód nie ukrywał, że ustalenie wykonywania pracy w szczególnych warunkach potrzebne mu jest do uzyskania świadczenia emerytalnego. Pamiętać należy, iż powodowi pracodawca wystawił „Świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach” w dochodzonym pozwem okresie. Powód w ustawowym terminie nie zakwestionował tego świadectwa (jego treści). Pracownik powinien być świadomy swych uprawnień (w tym także uprawnień emerytalnych) i wykazać się co najmniej przeciętną przezornością w staraniu o własne sprawy. Aktualnie powód – pomimo jednoznacznego stwierdzenia zawartego w uzasadnieniu wyroku w sprawie VP 34/15- uparcie próbuje uzyskać przed sądem pracy dowód, który chce wykorzystać w innym postępowaniu. I co istotne w tym innym postępowaniu (tj. w postępowaniu przed organem rentowym) powód nie jest pozbawiony możliwości dowodzenia okoliczności wykonywania pracy w szczególnych warunkach. Organ rentowy samodzielnie ustala okresy przebyte w ubezpieczeniu i inne przesłanki warunkujące nabycie prawa do świadczeń z ubezpieczeń społecznych, bowiem całokształt postępowania dotyczącego nabycia prawa do świadczenia z tytułu ubezpieczenia społecznego należy do tego organu zgodnie z art. 83 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (t.j. Dz.U.2015.121 ze zm.). Decyzja odmawiająca ubezpieczonemu prawa do świadczenia emerytalnego (na przykład z powodu nieuwzględnienia okresów jego zatrudnienia jako pracy w szczególnych warunkach) podlega weryfikacji w postępowaniu odwoławczym przed sądem powszechnym (sądem ubezpieczeń społecznych).

Ugruntowane jest już stanowisko doktryny i judykatury (m.in. postanowienie SN z 19.01.2012 r., I PK 108/11, LEX nr 1215409 i wskazane tam orzecznictwo; uchwała SN z 8.02.1979 r., III PZP 17/78, OSNC 1979/7-8/143, uchwała SN z 17.06.1987 r., III PZP 19/87, OSNC 1988/10/132), że pracownik nie ma interesu prawnego w wytoczeniu powództwa o ustalenie stosunku pracy (jego treści), gdy wnosi takie powództwo w celu uzyskania orzeczenia, które ma służyć ustaleniu dowodów lub faktów w innym postępowaniu, w szczególności w sprawach zakresu ubezpieczeń społecznych (o emeryturę, rentę, świadczenie przedemerytalne, zasiłek dla bezrobotnych, świadczenia społeczne z tytułu choroby zawodowej). Powód - z ominięciem przepisów regulujących postępowanie w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych – wyrokiem wydanym w sprawie o ustalenie chciałby uzyskać środek dowodowy potwierdzający fakt mający znaczenie dla potrzeb postępowania o ustalenie prawa do świadczeń emerytalno-rentowych, a taka sytuacja jest niedopuszczalna, tym bardziej, iż byłby to dowód na przyszłość (potrzebny aby uzyskać w przyszłości świadczenie emerytalne). Skoro kwalifikacja określonej pracy jako wykonywanej w szczególnych warunkach dla celów emerytalno-rentowych może być dokonywana wyłącznie w postępowaniu przed organem rentowym w sprawie o przyznanie świadczenia z ubezpieczeń społecznych (ewentualnie w postępowaniu sądowym wywołanym wniesieniem odwołania od decyzji organu rentowego), to pracownik wytaczający w tej materii przed sądem pracy powództwo o ustalenie nie wykazuje w ogóle interesu prawnego w rozumieniu art. 189 k.p.c., niezależnie od tego przeciwko komu (pracodawcy, czy organowi rentowemu) skierował pozew (postanowienie SN z 19.01.2012 r., I PK 108/11, LEX nr 1215409).

Podkreślić należy, że dochodzenie przez powoda przed organem rentowym świadczeń emerytalnych przy uwzględnieniu jego pracy w szczególnych warunkach jest sprawą otwartą. Sprawa zakończona w 2014 r. wyrokiem Sądu Okręgowego w G. OZ w R. (sygn. akt IX U 1901/13) dotyczyła bowiem sytuacji gdy powód nie posiadając wymaganego ustawowego wieku do uzyskania emerytury próbował uzyskać dowód na to, że wykonywał pracę w szczególnych warunkach stale i w pełnym wymiarze. Aktualnie powód jest bliski osiągnięcia wieku emerytalnego i to właśnie w postępowaniu przed organem rentowym powód będzie uprawniony do tego aby wykazywać (jeśli organ zakwestionuje takie okoliczności), że jego praca była stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywana w warunkach szczególnych w rozumieniu przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r.. Okoliczności te będzie mógł wykazywać również dowodami z zeznań świadków

Mając powyższe na uwadze Sąd – wobec niespełnienia przesłanek art. 189 k.p.c. - w pkt 1 wyroku oddalił powództwo.

Uwzględniając okoliczności sprawy Sąd odstąpił, na podstawie art. 102 kpc, od obciążania powoda kosztami zastępstwa procesowego strony pozwanej.